

4/2001. (IX. 26.) SzCsM-EüM együttes rendelet

a tengeri halászhajók fedélzetén dolgozók munkavédelmi követelményeinek minimális szintjéről

A víziközlekedésről szóló 2000. évi XLII. törvény 88. §-ának (4) és (7) bekezdésében kapott felhatalmazás alapján - figyelemmel a munkavédelemről szóló 1993. évi XCIII. törvény (a továbbiakban: Mvt.) 17. §-ának (1) bekezdésében foglaltakra - a közlekedési és vízügyi miniszterrel egyetértésben a következőket rendeljük el:

1. § E rendelet hatálya kiterjed a 2. § a)-d) pontjaiban meghatározott úszólétesítményekre, valamint ezek fedélzetén a 2. § a) pontban leírt tevékenység keretében végzett, szervezett munkavégzésre.

Értelmező rendelkezések

2. § E rendelet alkalmazásában

 a) *halászhajó*: minden olyan úszólétesítmény, amelyet magyar nemzeti lobogó alatt végzett hajózási tevékenysége során kereskedelmi céllal használnak, halaknak vagy más élőlényeknek tengerből való kifogására, vagy kifogására és feldolgozására; és a Nemzeti Közlekedési Hatóság (a továbbiakban: NKH) Közép-magyarországi Regionális Igazgatósága azt nyilvántartásba vette;

b) *új halászhajó*: minden olyan halászhajónak minősülő úszólétesítmény, amelynek hossza a végpontok függőleges síkjai között mérve 15 méter, vagy annál nagyobb, és amelyre vonatkozóan e rendelet hatálybalépésének időpontjában vagy azt követően

ba) építési vagy nagyobb átalakítási szerződést kötöttek, vagy

bb) az építésre vagy az átalakításra vonatkozó szerződést e rendelet hatálybalépése előtti időpontban kötötték, de az elkészült vagy átalakított hajó szállítására a szerződéskötési időpont után három évvel vagy ezt követően kerül sor, vagy

bc) építési szerződés hiányában a tőkesúlyt elhelyezték, vagy egy meghatározott hajó építését felismerhetően megkezdték, vagy az összeszerelés megkezdődött, és a már beépített anyag tömege legalább 50 tonna, illetve a felhasználásra tervezett összes szerkezeti anyag becsült tömegének 1%-a (ezen értékek közül az alacsonyabbat kell figyelembe venni);

c) *meglévő halászhajó*: minden olyan halászhajó, amelynek hossza a végpontok függőleges síkjai között mérve 18 méter vagy annál nagyobb, és nem minősül új halászhajónak;

d) *hajó*: minden új vagy meglévő halászhajónak minősülő úszólétesítmény;

e) *munkavállaló*: egy hajó fedélzetén a szervezett munkavégzés keretében munkát végző személy, beleértve a tanulókat is. Nem minősül munkavállalónak a kikötőben horgonyzó hajó fedélzetén munkát végző és a tengeri hajózásban részt nem vevő parti személyzet, illetve a kikötői révkalauz;

f) *üzembentartó*: a hajó bejegyzett tulajdonosa. Amennyiben a hajót bérbe vették, vagy azt - akár teljesen, akár részben - egy, a bejegyzett tulajdonostól eltérő természetes vagy jogi személy üzemelteti, ebben az esetben a bérlőt vagy a hajót kezelő, használó természetes vagy jogi személyt kell üzembentartónak tekinteni;

g) *a hajó parancsnoka*: az a munkavállaló, akit e feladat ellátására az üzembentartó írásban megbíz, és rendelkezik az előírt képesítéssel, illetve külön jogszabályok szerint felel a hajó, valamint az azon lévő személyek és tárgyak biztonságáért, épségéért.

Általános előírások

3. § (1) Az új halászhajónak az 1. számú mellékletben, a meglévő halászhajónak a 2. számú mellékletben meghatározott minimális biztonsági és munkavédelmi követelményeknek kell megfelelnie.

(2) Az üzembentartó köteles biztosítani, hogy hajóján a munkavállalók egészségének és biztonságának veszélyeztetése nélkül végezhesék a hajózási, halászati, illetve halfeldolgozási tevékenységet, még kedvezőtlen meteorológiai viszonyok között is. E rendelkezés nem érinti a hajó parancsnokának külön jogszabályban meghatározott felelősségét.

(3) A munkavállalót fenyegető veszély esetén, ennek elhárítása érdekében történő fellépéséért, illetve ez irányú jóhiszemű bejelentéséért az Mvt. 62. §-a értelmében az így eljáró személyt nem érheti hátrány.

☞ (4) A tengeren előforduló minden olyan rendkívüli hajózási eseményről, amely érinti a fedélzeten lévő munkavállalók egészségét vagy biztonságát, az NKH Közép-magyarországi Regionális Igazgatóságának, a bekövetkezett munkabalesetekről, valószínűsíthetően foglalkozási megbetegedésnek minősülő esetekről a munkavédelemre vonatkozó szabályoknak megfelelően az illetékes hatóságoknak részletes jelentést kell küldeni. Az eseményt pontosan és részletesen be kell jegyezni a hajónaplóba, továbbá a munkabaleseti nyilvántartásba.

☞ (5) Az üzembentartó köteles rendszeresen ellenőrizni, hogy hajója kielégíti-e az ezen rendeletben foglalt minimális biztonsági és egészségvédelmi követelményeket. Az NKH Közép-magyarországi Regionális Igazgatósága ugyanezen követelményeket a külön jogszabályban meghatározott feltételek szerint ellenőrzi.

Nagyobb javítások, átalakítások vagy változtatások

4. § Amennyiben ezen rendelet hatálybalépése után a hajókon nagyobb javításokat, átalakításokat vagy változtatásokat végeznek, e javításoknak, átalakításoknak vagy változtatásoknak összhangban kell lenniük az 1. számú mellékletben meghatározott minimális követelményekkel.

Felszerelés és karbantartás

5. § (1) A munkavállalók egészségének és biztonságának védelme érdekében - a hajó parancsnoka felelősségének érintetlenül hagyása mellett - az üzembentartó köteles

a) biztosítani, hogy a hajók és azok - különösen az 1. és 2. számú mellékletben említett - berendezései és felszerelései műszaki karbantartása rendszeresen megtörténjen, és bármely észlelt hibát a lehető legrövidebb időn belül kijavítsák;

b) gondoskodni a hajók és azok berendezései, felszerelései rendszeres tisztításáról, és a szükséges, jogszabályban meghatározott higiéniai feltételek biztosításáról;

c) gondoskodni arról, hogy a hajó fedélzetén megfelelő minőségű és mennyiségű, üzemkész állapotú mentő- és túlélőfelszerelés legyen;

d) érvényesíteni az életmentő és túlélő felszerelésekre vonatkozóan a 3. számú mellékletben meghatározott minimális biztonsági és egészségvédelmi követelményeket;

e) a munkavállalók munkahelyen történő egyéni védőeszköz használatának minimális biztonsági és egészségvédelmi követelményeiről szóló jogszabály előírásainak megtartása mellett, az egyéni védőeszközökre vonatkozóan figyelembe venni a 4. számú mellékletben meghatározottakat.

(2) Az üzembentartó - a munkavállalók egészségének és biztonságának védelme érdekében - köteles biztosítani a hajó parancsnoka számára azokat az eszközöket, amelyekre szüksége van ahhoz, hogy e rendelet követelményei alapján ráháruló kötelezettségeknek eleget tudjon tenni.

A munkavállalók tájékoztatása

6. § (1) A munkavédelemre vonatkozó jogszabályokban meghatározottak szerint tájékoztatni kell a munkavállalókat és munkavédelmi képviselőiket a munkahelyi biztonság és egészségvédelem érdekében megteendő intézkedésekről.

(2) A tájékoztatást az Mvt. 2. § (4) bekezdésében szabályozottak szerint kell megadni az érintett munkavállalók részére.

A munkavállalók oktatása

7. § (1) A munkavállalókat megfelelő oktatásban kell részesíteni - elsősorban pontos, érthető utasítások formájában - a hajók fedélzetén megtartandó biztonsági és egészségvédelmi szabályokról, az elvégzendő speciális feladatokról, az Mvt.-ben és a munkavédelemre vonatkozó egyéb jogszabályokban meghatározottak szerint.

(2) Az (1) bekezdésben említett oktatásnak ki kell térnie különösen a tűz elleni védekezésre, az életmentő és túlélőeszközök használatára, és - az érintett munkavállalók esetében - a halászszerszámokra és húzóeszközökre, valamint a különféle jelekre, beleértve a kommunikációs lehetőségeket, és különösen a

jelzésadást és ennek megértését. A fedélzeti tevékenység változásainak megfelelően az oktatást ki kell egészíteni, illetve meg kell ismételni.

A parancsnoki vagy tiszti feladatot ellátók oktatása

8. § A munkavállalót, aki a hajózási tevékenység során parancsnoki vagy tiszti feladatot lát el, részletesen ki kell oktatni az alábbiakról:

- a) foglalkozási és munkavégzéssel összefüggő megbetegedések és a munkabalesetek megelőzési feladatai, valamint bekövetkezésük esetén megteendő intézkedések;
- b) a hajó stabilitásának és karbantartásának biztosítása minden előre látható terhelési körülmény mellett és a halászati műveletek idején;
- c) rádió navigációs és kommunikációs feladatok.

Konzultáció és a munkavállalók részvétele

9. § Az Mvt. vonatkozó szabályai szerint kell biztosítani a munkavállalókkal, illetve munkavédelmi képviselőikkel folytatott egyeztetést, kapcsolattartást, valamint az egyeztetésen való részvételüket.

Záró rendelkezések

10. § (1) E rendelet a Magyar Köztársaság Európai Unióhoz történő csatlakozásáról szóló nemzetközi szerződést kihirdető törvény hatálybalépése napján lép hatályba.

(2) Amennyiben a halászhajók biztonságáról szóló 1977. évi Torremolinosi Egyezményt hatályba léptető magyar jogszabály e rendelet rendelkezéseinél szigorúbb vagy ettől eltérő követelményeket ír elő, akkor azt a jogszabályt kell alkalmazni a 24 métert a végpontok függőleges síkjai között meghaladó új halászhajók tekintetében.

(3) Ez a rendelet a Magyar Köztársaság és az Európai Közösségek és azok tagállamai között társulás létesítéséről szóló, Brüsszelben 1991. december 16-án aláírt Európai Megállapodás tárgykörében, a Megállapodást kihirdető 1994. évi I. törvény 3. §-ával összhangban az Európai Közösségek Tanácsának a halászhajók fedélzetén dolgozók biztonsági és egészségügyi követelményeiről szóló 93/103/EK irányelvvel összeegyeztethető szabályozást tartalmaz.

1. számú melléklet a 4/2001. (IX. 26.) SzCsM-EüM együttes rendelethez

Új halászhajókra vonatkozó minimális biztonsági és munkavédelmi követelmények

E mellékletben meghatározott követelmények megvalósulását minden olyan esetben biztosítani kell, amikor a munkahely, a tevékenység, a körülmények vagy a kockázatok egy új halászhajó fedélzetén azok alkalmazását megköveteli.

1. Alkalmasság a tengeri hajózásra és a stabilitás

1.1. Az új halászhajónak minősülő úszólétesítményt, a vonatkozó jogszabályoknak megfelelő, hajózásra alkalmas állapotban kell tartani.

1.2. A hajó stabilitására vonatkozó ismereteknek, szabályzatoknak folyamatosan rendelkezésre kell állniuk, és azokat a munkavállalók őrsgben álló tagjai számára elérhető helyen kell tartani.

1.3. Minden új, ép állapotú hajónak kellően stabilnak kell lennie a rendeltetésének megfelelő használati körülmények között.

1.4. A hajó parancsnokának meg kell tennie valamennyi szükséges biztonsági és megelőző intézkedést a hajó stabilitásának fenntartása érdekében.

1.5. A hajó stabilitására vonatkozó utasításokat szigorúan meg kell tartani.

2. Gépészeti és villamos berendezések

2.1. A villamos berendezéseket úgy kell megtervezni és elkészíteni, hogy azok semmiféle veszélyt vagy kockázatot ne jelentsenek, és biztosítsák:

- a) a munkavállalók és a hajón tartózkodó személyek, illetve a hajó védelmét villamos veszélyek ellen,
- b) a normális hajózási tevékenységhez szükséges berendezések megfelelő működését, az életfeltételek fenntartását a vész-áramellátás igénybevétele nélkül,
- c) vészhelyzet esetén az annak elhárításához, leküzdéséhez szükséges biztonsági berendezések működését.

2.2. Biztosítani kell a vészhelyzeti áramforrást, amelyet nyitott hajók kivételével a gépházon kívül kell elhelyezni, és minden esetben úgy kivitelezni, hogy tűz vagy a villamos hálózat berendezéseinek egyéb üzemzavara esetén legalább három órán át biztosítsa az alábbiak egyidejű működését:

- a) belső kommunikációs rendszer, tűzérzékelők és vészjelzések,
- b) navigációs fények és tartalékvilágítás,
- c) rádióberendezés,
- d) villamos tűzoltószivattyú, ahol ez felszerelésre került.

Amennyiben a villamos hálózati ellátásban üzemzavar következik be, és a vészhelyzeti áramforrás akkumulátortelep, akkor ennek automatikusan rá kell kapcsolódnia a vészhelyzeti kapcsolótáblára és áramot kell szolgáltatnia megszakítás nélkül három órán keresztül az a)-c) pontban meghatározott rendszerek számára.

A hálózati villamos-, a vészhelyzeti kapcsoló-, illetve főkapcsoló táblát - lehetőség szerint - úgy kell kialakítani, hogy azok egyidejűleg ne lehessenek víz vagy tűz hatásaiból eredő kockázatoknak kitéve.

2.3. A kapcsolótáblákat jól láthatóan meg kell jelölni. A megfelelő fokozatú biztosító használata érdekében a biztosítódobozokat és a biztosítótartókat rendszeres időközökben ellenőrizni kell.

2.4. Az akkumulátortelepeket a vonatkozó előírásoknak megfelelően szellőztetni kell.

2.5. A navigációt segítő villamos berendezéseket gyakran kell ellenőrizni, és az előírásoknak megfelelően karbantartani.

2.6. Az emelő-húzó berendezéseket rendszeres időközökben ki kell próbálni, és az üzembiztos működés érdekében meg kell vizsgálni.

2.7. A vontatóberendezés, húzóberendezés és valamennyi azokhoz kapcsolódó eszköz minden részét jó állapotban és működőképesen kell tartani.

2.8. Ahol hűtőüzem és sűrített levegő-rendszerek vannak felszerelve, azokat megfelelően karban kell tartani, és rendszeres időközökben ellenőrizni.

2.9. A levegőnél nehezebb fajsúlyú gázzal működő konyhai és háztartási eszközöket csak jól szellőztetett terekben szabad használni. Ügyelni kell arra, hogy veszélyes koncentrációban gáz ne gyűlhessen fel.

A gyúlékony vagy mérgező gázokat tartalmazó palackokon jól látható módon jelölni kell azok tartalmát, ezeket a nyitott fedélzeten kell tárolni.

Sérülés ellen védeni kell minden szelepet, nyomásszabályozót és a palackokból elvezető csöveket.

3. Rádióberendezés

A rádióberendezésnek minden időben kapcsolatot kell biztosítania - a rádióhullámok terjedésének normál körülményeit figyelembe véve - legalább egy parti vagy szárazföldön telepített állomással.

4. Menekülő utak és kijáratok

4.1. A menekülő utakat és kijáratokat, valamint az e célra használható útvonalakat és kijáratokat nem szabad eltorlaszolni, mindenkor biztosítani kell azok könnyű megközelíthetőségét. Ezen utak, kijáratok a lehető legközvetlenebb módon vezessenek ki a nyitott fedélzetre vagy egy biztonságos területre és onnan a mentőcsónakba, úgy, hogy a munkavállalók gyorsan és a lehető legbiztonságosabb módon tudják elhagyni munkaterületüket vagy lakórészüket.

4.2. A menekülő útként és kijáratként használható utak és kijáratok számát, elosztását és méreteit a munkahelyek és lakórészek használata, felszerelése és méretei, valamint a fedélzeten tartózkodó személyek maximális, lehetséges száma alapján kell meghatározni.

A menekülési célra használható, zárva tartott kijáratokat vészhelyzet esetén bármely munkavállaló vagy a mentőcsapat azonnal és könnyen ki tudja nyitni.

4.3. A vészkijáratok ajtókat és más vészkijáratokat - elhelyezésüknek és sajátos szerepüknek megfelelően - időjárásállóak és vízzáróak, továbbá a válaszfalakkal azonos mértékben tűzállóak legyenek.

4.4. A menekülő utak és kijáratok jelzéseit a munkahelyen alkalmazandó biztonsági és egészségvédelmi jelzésekről szóló előírásokban meghatározottak figyelembevételével, tartós kivételben kell elhelyezni.

4.5. A megvilágítást igénylő menekülő utakat és berendezéseket, valamint a vészkijáratokat a világítás üzemzavara esetére kellő erősségű vészvilágítással kell ellátni.

5. Tűzjelzés és tűzoltás

5.1. A hajó méreteitől és használatától, a rajta lévő berendezésektől, a jelenlévő anyagok fizikai és kémiai tulajdonságaitól és a fedélzeten tartózkodó személyek lehetséges maximális számától függően a lakótereket és a zárt munkahelyeket - beleértve a gépházat és szükség esetén a halraktárt - megfelelő, külön jogszabályban meghatározott kézi tűzoltó készülékekkel, szükség szerint tűzjelzőkkel, riasztórendszerekkel és lehetőség szerint beépített automatikus oltóberendezésekkel kell felszerelni.

5.2. A kézi tűzoltó készülékeket mindig az e célra meghatározott és kijelölt helyen, üzemképes állapotban és azonnali használatra készen kell tartani.

5.3. A munkavállalóknak ismerniük kell a kézi tűzoltó készülékek, a tűzjelző és beépített oltóberendezések helyét, működésük módját és használatukat.

5.4. A kézi tűzoltó készülékek és más hordozható tűzoltó eszközök meglétét a hajó indulása előtt mindig ellenőrizni kell.

5.5. A kézi tűzoltó készülékeknek könnyen elérhetőnek és kezelhetőnek kell lenniük, ezeket tartós kivitelben kell elhelyezni. Ezen készülékekre a munkahelyen alkalmazandó biztonsági és egészségvédelmi jelzésekre vonatkozó előírásokban meghatározottakat kell alkalmazni.

5.6. A tűzjelző és riasztórendszereket rendszeresen ki kell próbálni, és üzembiztos állapotban kell tartani.

5.7. Rendszeres időközönként tűzvédelmi gyakorlatokat kell tartani.

6. Zárt munkahelyek szellőzése

6.1. Az alkalmazott munkamódszerekre, valamint a munkavállalók fizikai igénybevételére figyelemmel biztosítani kell, hogy a zárt munkahelyeken elegendő friss levegő legyen.

6.2. Amennyiben mesterséges szellőztetést alkalmaznak, az ezt biztosító berendezést működőképes, jó állapotban kell tartani.

7. A munkaterületek hőmérséklete

7.1. A munkahelyek hőmérséklete munkaidő alatt feleljen meg az alkalmazott munkamódszereknek, a munkavállalók fizikai igénybevételének és a tényleges vagy a hajó mozgási térségében lehetséges időjárás viszonyoknak, az emberi test sajátos követelményeinek.

7.2. Amennyiben a hajón lakóterek, vizes helyiségek, ebédlők és elsősegélynyújtó helyiségek vannak, úgy ott a hőmérséklet feleljen meg az adott helyiség speciális funkciójának.

8. A munkahelyek természetes és mesterséges megvilágítása

8.1. A munkahelyek - amennyire ez lehetséges - elegendő természetes megvilágítást kapjanak, és legyenek felszerelve az adott halászati művelethez megfelelő mesterséges világítással, úgy, hogy az ne veszélyeztesse a munkavállalók egészségét vagy biztonságát, és ne jelentsen veszélyt más hajók navigációs tevékenységére.

8.2. A munkaterületek, lépcsők, létrák és átjárók világítási berendezéseit úgy kell elhelyezni, hogy az alkalmazott világításfajta ne jelentsen baleseti kockázatot a munkavállalók számára, és ne akadályozza a hajó navigációját.

8.3. Megfelelő erősségű tartalékvilágítással kell ellátni azokat a munkahelyeket, ahol a mesterséges világítás üzemzavara esetén a munkavállalók fokozott kockázatnak vannak kitéve.

8.4. A tartalékvilágítást üzemkész állapotban kell tartani és rendszeres időközönként ki kell próbálni.

9. Padozatok, választófalak és mellvédek

9.1. A munkavállalók által megközelíthető - amennyire lehet akadálymentes - terek csúszásmentesek vagy csúszásgátlóval felszereltek legyenek, illetve elesést gátló eszközökkel legyenek ellátva.

9.2. Azokon a munkaterületeken, ahol munkahelyeket alakítottak ki, ezek megfelelően zajmentesek és hangszigeteltek legyenek, figyelembe véve a feladatokat és a munkavállalók fizikai tevékenységét.

9.3. A fedélzeteken lévő munkaterületek, továbbá a választófalak és mellvédek felülete a higiéniai követelményeknek megfelelően tisztítható vagy karbantartható legyen.

10. Ajtók

10.1. Olyan megoldásokat kell biztosítani, hogy az ajtókat különleges eszköz igénybevétele nélkül, belülről lehessen működtetni.

10.2. A munkahelyek használata alatt az ajtók mindkét oldalról történő működtethetőségét biztosítani kell.

10.3. Az ajtóknak és - ahol ilyeneket kell használni - különösen a tolóajtóknak, a munkavállalók szempontjából a lehető legbiztonságosabb módon kell működniük, kedvezőtlen időjárási és tengervízviszonyok között is.

11. Közlekedő utak, veszélyzónák

11.1. Az átjárókat, aknákat, a fedélzeti felépítmények külső részét és általában minden közlekedési utat - a munkavállalók biztonságos fedélzeti munkavégzését lehetővé tevő - védőkorlátokkal, kapaszkodókorlátokkal és biztosítókötelekkel vagy más ilyen eszközzel kell ellátni.

11.2. Ha fennáll annak a veszélye, hogy a munkavállaló eleshet a fedélzeten, vagy a fedélzeti nyíláson keresztül az egyik fedélzetről a másikra zuhanhat, ez ellen megfelelő védelmet kell biztosítani.

A leesést megfelelő magasságú védőkorlátokkal vagy hasonló eszközökkel kell megakadályozni. Ahol ezt a védelmet korlát biztosítja, annak legalább egy méter magasnak kell lennie.

11.3. Gondoskodni kell róla, hogy a fedélzeti szint felett elhelyezkedő berendezéseket a munkavállalók - üzemeltetési vagy karbantartási célból - biztonságos módon tudják megközelíteni.

11.4. A mellvédeket vagy a személyek vízbeesését megakadályozó egyéb szerkezeteket megfelelő állapotban kell tartani.

11.5. A mellvédeket kifolyónyílásokkal vagy egyéb szerkezetekkel kell ellátni úgy, hogy a víz gyorsan le tudjon folyni.

11.6. Rámpával kialakított tat-vonóhálós halászahajónál a rámpa felső részét kapuval vagy más eszközzel kell lezárni úgy, hogy ott a magasság a mellvéddel vagy a csatlakozó egyéb szerkezettel azonos legyen, és ezáltal megvédje a munkavállalókat a rámpáról történő leesés veszélyétől.

11.7. A kapu vagy az egyéb alkalmazott eszköz - lehetőleg távirányítással - könnyen nyitható-csukható legyen, és az csak a háló kivetésekor vagy behúzásakor lehet nyitva.

12. A munkahelyek kialakítása

12.1. A munkaterületeket tisztán kell tartani, és amennyire lehet, megvédeni a tengertől, illetve megfelelő védelmet kell biztosítani a munkavállalók számára a hajón való elesés vagy a tengerbe esés ellen.

12.2. A kezelőterületeknek kellően nagy kiterjedésűnek kell lenniük mind a magasságot, mind az alapterületet tekintve.

12.3. Ha a gépeket a gépházból vezérlik, akkor e tevékenységet egy elkülönített térből kell végezni, amely hangszigetelt, el van választva a gépháztól, és az oda történő belépés nélkül elérhető.

A parancsnoki híd területére ugyanezen szabályt kell alkalmazni.

12.4. A hálózó szerkezet vezérlőművét olyan területen kell elhelyezni, amely elegendő teret biztosít az akadálytalan munkavégzéshez.

Vészhelyzet esetére a hálózó berendezést megfelelő biztonsági szerkezettel, vészleállítóval kell ellátni.

12.5. A hálózó berendezés kezelőjének megfelelő módon látnia kell a berendezést, valamint az azzal dolgozó munkavállalókat.

Amennyiben a hálózó berendezést a hídról vezérlik, a kezelőnek akkor is jól kell látnia az azzal dolgozó munkavállalókat, közvetlenül, vagy erre alkalmas berendezés segítségével.

12.6. A híd és a munkafedélzet között megbízható kommunikációs rendszernek kell működnie.

12.7. Állandó gondos megfigyelést kell biztosítani, és figyelmeztetni kell a munkavállalókat a viharos tenger közelítő veszélyére a halászati műveletek közben, vagy ha más munka folyik a fedélzeten.

12.8. A csupasz kötelekkel, vontatókötéllel és a berendezés mozgó részeivel való érintkezést védőberendezések felszerelésével minimálisra kell csökkenteni.

12.9. Az alábbi vezérlőberendezéseket kell felszerelni a mozgó tömegek számára, különösen a vonóháló halászhajókon:

- a) a fenékhálót vízszintesen nyitva tartó eszközöket rögzítő berendezés,
- b) a hajó leghátsó kinyúló részének lengőmozgását szabályozó berendezés.

13. Lakórészek, szociális létesítmények

13.1. Amennyiben a hajón lakórészek és szociális helyiségek vannak, ezek elhelyezése, szerkezete, hangszigetelése, szigetelése és elrendezése, valamint megközelítése olyan legyen, hogy megfelelő védelmet nyújtson a pihenést zavaró időjárás és a tenger, a rezgések, a zaj és a hajó más részeiről származó kellemetlen szagok ellen.

13.2. Ahol a hajó kialakítása, méretei, illetve rendeltetése megengedi, a munkavállalók szálláshelyeit úgy kell elhelyezni, hogy a mozgás és gyorsulás hatásait minimálisra csökkentsék.

13.3. A nemdohányzókat megfelelő intézkedésekkel kell a lehető legnagyobb mértékben megvédeni a dohányfüst okozta, egészséget veszélyeztető, károsító ártalmaktól.

13.4. A munkavállalók szálláshelyeit megfelelő módon szellőztetni kell úgy, hogy biztosítva legyen az állandó frisslevegő-ellátás. Biztosítani kell, hogy a nedvesség ne csapódjon le.

13.5. Megfelelő világítást kell biztosítani a lakóhelyiségekben, az alábbiak szerint:

- megfelelő normális általános világítás,
- csökkentett általános világítás, hogy ne zavarja a pihenő munkavállalókat, és
- helyi világítás minden hálólhelynél.

13.6. Amennyiben a hajón hajókonyha és étkezőhelyiség van, ezeknek megfelelő méretűnek, jól megvilágítottnak és könnyen tisztíthatóknak kell lenniük.

13.7. A munkavállalók részére hűtőszekrényeket vagy más, az élelmiszert alacsony hőmérsékleten tartó élelmiszertároló berendezést kell biztosítani.

13.8. Lakórészrel ellátott hajókon hideg-meleg vizes zuhanyozót, mosdót és WC-t kell biztosítani, megfelelő felszerelésekkel, és ezen helyiségeket megfelelően szellőztetni kell.

13.9. Minden munkavállaló számára biztosítani kell olyan hely használatát, ahol ruházatát tarthatja.

14. Elsősegély

Minden hajón olyan elsősegély-felszerelésnek kell rendelkezésre állnia, amely kielégíti a vonatkozó jogszabály követelményeit.

15. Külső hajólépcsők és kikötőhidak

Olyan külső hajólépcsőt, kikötőhidat vagy más hasonló berendezést kell biztosítani, ami megfelelő és biztonságos hajóra szállást tesz lehetővé.

16. Zaj

Amennyire csak lehet - külön jogszabály szerint, tekintettel a hajó méreteire is - minden megfelelő műszaki intézkedést meg kell tenni a zajszint csökkentése érdekében a munkahelyeken és a lakórészekben.

2. számú melléklet a 4/2001. (IX. 26.) SzCsM-EüM együttes rendelethez

Minimális biztonsági és munkavédelmi követelmények meglévő halászhajókra

A jelen mellékletben megadott követelmények érvényesek - amennyire ezt a meglévő halászhajó szerkezeti jellemzői lehetővé teszik - minden esetben, amikor a munkahely, tevékenység, a körülmények vagy a kockázatok jellege egy meglévő halászhajó fedélzetén azokat megköveteli.

1. Tengerbírás és stabilitás

- 1.1. A meglévő halászhajónak minősülő úszólétesítményt hajózásra alkalmas, a vonatkozó jogszabályoknak megfelelő állapotban kell tartani.
- 1.2. A hajó stabilitására vonatkozó ismereteknek, szabályzatoknak folyamatosan rendelkezésre kell állniuk, és azokat a munkavállalók őrsgében álló tagjai számára elérhető helyen kell tartani.
- 1.3. Minden ép állapotú hajónak kellően stabilnak kell lennie a rendeltetésének megfelelő használati körülmények között.
- 1.4. A hajó parancsnokának meg kell tennie valamennyi szükséges biztonsági és megelőző intézkedést a hajó stabilitásának fenntartása érdekében.
- 1.5. A hajó stabilitására vonatkozó utasításokat szigorúan meg kell tartani.

2. Gépészeti és villamos berendezések

- 2.1. A villamos berendezéseket úgy kell megtervezni és elkészíteni, hogy azok semmiféle veszélyt vagy kockázatot ne jelentsenek, és biztosítsák:
  - a) a munkavállalók és a hajó védelmét villamos veszélyek ellen,
  - b) a hajó normális működési és életfeltételeinek fenntartásához szükséges minden berendezés megfelelő működését, a vész-áramellátás igénybevétele nélkül,
  - c) vészhelyzet esetén a biztonságos működés szempontjából fontos biztonsági berendezések működését.
- 2.2. Biztosítani kell a vészhelyzeti áramforrást, amelyet nyitott hajók kivételével a gépházon kívül kell elhelyezni, és minden esetben úgy kell kivitelezni, hogy tűz vagy a villamos hálózat berendezéseinek egyéb üzemzavara esetén is legalább három órán át biztosítsa az alábbiak egyidejű működését:
  - a) a belső kommunikációs rendszer, tűzérzékelők és vészjelzések,
  - b) navigációs fények és tartalékvilágítás,
  - c) rádióberendezés,
  - d) villamos tűzoltó szivattyú, ahol ez felszerelésre került.Amennyiben a villamoshálózati ellátásban üzemzavar következik be, és a vészhelyzeti áramforrás akkumulátortelep, akkor ennek automatikusan rá kell kapcsolódnia a vészhelyzeti kapcsolótáblára és áramot kell szolgáltatnia megszakítás nélkül három órán keresztül az a)-c) pontban meghatározott rendszerek számára.
- A hálózati villamos-, a vészhelyzeti kapcsoló-, illetve főkapcsoló táblát - lehetőség szerint - úgy kell kialakítani, hogy azok egyidejűleg ne lehessenek víz vagy tűz hatásaiból eredő kockázatoknak kitéve.
- 2.3. A kapcsolótáblákat jól láthatóan meg kell jelölni. A megfelelő fokozatú biztosító használata érdekében a biztosítódobozokat és a biztosítótartókat rendszeres időközönként ellenőrizni kell.
- 2.4. Az akkumulátortereket a vonatkozó előírásoknak megfelelően szellőztetni kell.
- 2.5. A navigációt segítő villamos berendezéseket gyakran kell ellenőrizni, és az előírásoknak megfelelően karbantartani.
- 2.6. Az emelő-húzó berendezéseket rendszeres időközönként ki kell próbálni, és az üzembiztos működés érdekében meg kell vizsgálni.
- 2.7. A vontatóberendezés, húzóberendezés és valamennyi azokhoz kapcsolódó eszköz minden részét jó állapotban és működőképesen kell tartani.
- 2.8. Ahol hűtőüzem és sűrítettlevegő-rendszerek vannak felszerelve, azokat megfelelően karban kell tartani, és rendszeres időközönként ellenőrizni.
- 2.9. A levegőnél nehezebb fajsúlyú gázzal működő konyhai és háztartási eszközöket csak jól szellőztetett terekben szabad használni. Ügyelni kell arra, hogy veszélyes koncentrációban gáz ne gyűlhessen fel. A gyúlékony vagy mérgező gázokat tartalmazó palackokon jól látható módon jelölni kell azok tartalmát, és ezeket a nyitott fedélzetten kell tárolni.
- Sérülés ellen védeni kell minden szelepet, nyomákszabályozót és a palackokból elvezető csöveket.

3. Rádióberendezés

A rádióberendezésnek minden időben kapcsolatot kell biztosítania - a rádióhullámok terjedésének normál körülményeit figyelembe véve - legalább egy parti vagy szárazföldön telepített állomással.

4. Menekülő utak és kijáratok

- 4.1. A menekülő utakat és kijáratokat, valamint az e célra használható útvonalakat és kijáratokat nem szabad eltorlaszolni, mindenkor biztosítani kell azok könnyen történő megközelíthetőségét. Ezen utak,

kijáratok a lehető legközvetlenebb módon vezessenek ki a nyitott fedélzetre vagy egy biztonságos területre, és onnan a mentőcsónakba úgy, hogy a munkavállalók gyorsan és a lehető legbiztonságosabb módon tudják elhagyni munkaterületüket vagy lakórészüket.

4.2. A menekülő útként és kijáratként használható utak és kijáratok számát, elosztását és méreteit a munkahelyek és lakórészek használata, felszerelése és méretei, valamint a fedélzeten tartózkodó személyek maximális, lehetséges száma alapján kell meghatározni.

A menekülési célra használható, zárva tartott kijáratokat vészhelyzet esetén bármely munkavállaló vagy a mentőcsapat azonnal és könnyen ki tudja nyitni.

4.3. A menekülő utak és kijáratok jelzéseit a munkahelyen alkalmazandó biztonsági és egészségvédelmi jelzésekről szóló előírásokban meghatározottak figyelembevételével, tartós kivitelben kell elhelyezni.

4.4. A megvilágítást igénylő menekülő utakat és berendezéseket, valamint a vészkijáratokat a világítás üzembiztos állapotában kell tartani.

5. Tűzjelzés és tűzoltás

5.1. A hajó méreteitől és használatától, a rajta lévő berendezésektől, a jelen lévő anyagok fizikai és kémiai tulajdonságaitól és a fedélzeten tartózkodó személyek vagy munkavállalók lehetséges maximális létszámától függően, a lakótereket és a zárt munkahelyeket - beleértve a gépházat és szükség esetén a halraktárt - megfelelő, külön jogszabályban meghatározott kézi tűzoltó készülékekkel, szükség szerint tűzjelzőkkel és riasztórendszerekkel kell felszerelni.

5.2. A kézi tűzoltó készüléket mindig az e célra meghatározott és kijelölt helyen, üzembiztos állapotban és azonnali használatra készen kell tartani.

5.3. A munkavállalóknak ismerniük kell a kézi tűzoltó készülékek és a tűzjelzők helyét, működésük módját és használatukat.

5.4. A kézi tűzoltó készülékeket és más hordozható tűzoltó eszközöket a hajó indulása előtt mindig ellenőrizni kell.

5.5. A kézi tűzoltó készülékeknek könnyen elérhetőnek és kezelhetőnek kell lenniük, ezeket tartós kivitelben kell elhelyezni. Ezen készülékekre a munkahelyen alkalmazandó biztonsági és egészségvédelmi jelzésekre vonatkozó előírásokban meghatározottakat kell alkalmazni.

5.6. A tűzjelző és riasztó rendszereket rendszeresen ki kell próbálni, és üzembiztos állapotban kell tartani.

5.7. Rendszeres időközönként tűzvédelmi gyakorlatokat kell tartani.

6. Zárt munkahelyek szellőzése

6.1. Az alkalmazott munkamódszerekre, valamint a munkavállalók fizikai igénybevételére figyelemmel biztosítani kell, hogy a zárt munkahelyeken elegendő friss levegő legyen.

6.2. Amennyiben mesterséges szellőztetést alkalmaznak, az azt biztosító berendezést működőképes állapotban kell tartani.

7. A munkaterületek hőmérséklete

7.1. A munkahelyek hőmérséklete munkaidő alatt feleljen meg az alkalmazott munkamódszereknek, a munkavállalók fizikai igénybevételének és a tényleges vagy a hajó mozgási térségében lehetséges időjárási viszonyoknak, az emberi test sajátos követelményeinek.

7.2. Amennyiben a hajón lakóterek, vizes helyiségek, ebédlők és elsősegélynyújtó helyiségek vannak, a hőmérséklet feleljen meg az adott helyiség speciális funkciójának.

8. A munkahelyek természetes és mesterséges világítása

8.1. A munkahelyek - amennyire ez lehetséges - elegendő természetes megvilágítást kapjanak, és legyenek felszerelve az adott halászati művelethez megfelelő mesterséges világítással, úgy, hogy az ne veszélyeztesse a munkavállalók egészségét vagy biztonságát, és ne jelentsen veszélyt más hajók navigációs tevékenységére.

8.2. A munkahelyek, lépcsők, létrák és átjárók világítási berendezéseit úgy kell elhelyezni, hogy az alkalmazott világításfajta ne jelentsen baleseti kockázatot a munkavállalók számára, és ne akadályozza a hajó navigációját.

8.3. Megfelelő erősségű tartalékvilágítással kell ellátni azokat a munkahelyeket, ahol a mesterséges világítás üzemzavara esetén a munkavállalók fokozott kockázatnak vannak kitéve.

8.4. A tartalékvilágítást üzemkész állapotban kell tartani, és rendszeres időközönként ki kell próbálni.

9. Padozatok, választófalak és mellvédek

9.1. A munkavállalók által megközelíthető terek csúszásmentesek vagy csúszásgátlóval felszereltek legyenek, illetve elesést gátló eszközökkel legyenek ellátva. Ezen terek a lehető legnagyobb mértékben akadálymentesek legyenek.

9.2. Azokon a munkaterületeken, ahol munkahelyeket alakítottak ki, ezek - amennyire csak lehet - megfelelően zajmentesek és hangszigeteltek legyenek, figyelembe véve a feladatokat és a munkavállalók fizikai tevékenységét.

9.3. A fedélzeteken lévő munkaterületek, továbbá a választófalak és mellvédek felülete a higiéniai követelményeknek megfelelően tisztítható vagy karbantartható legyen.

10. Ajtók

10.1. Olyan megoldásokat kell biztosítani, hogy az ajtókat különleges eszköz igénybevétele nélkül, belülről lehessen működtetni.

10.2. A munkahelyek használata alatt az ajtók mindkét oldalról történő működtethetőségét biztosítani kell.

10.3. Az ajtóknak és - ahol ilyeneket kell használni - különösen a tolóajtóknak, a munkavállalók szempontjából a lehető legbiztonságosabb módon kell működniük, kedvezőtlen időjárású és tengervízviszonyok között is.

11. Közlekedő utak, veszélyzónák

11.1. Az átjárókat, aknákat, a fedélzeti házak külső részét és általában minden közlekedési utat - a munkavállalók biztonságos fedélzeti munkavégzését lehetővé tevő - védőkorlátokkal, kapaszkodókorlátokkal és biztosítókötelekkel vagy más ilyen eszközzel kell ellátni.

11.2. Ha fennáll annak a veszélye, hogy a munkavállalók leeshetnek a fedélzeti nyílásokon keresztül, vagy egyik fedélzetről a másikra, ez ellen megfelelő védelmet kell biztosítani.

A leesést megfelelő magasságú védőkorlátokkal vagy hasonló eszközökkel kell megakadályozni.

11.3. Gondoskodni kell róla, hogy a fedélzeti szint felett elhelyezkedő berendezéseket a munkavállalók - üzemeltetési vagy karbantartási célból - biztonságos módon tudják megközelíteni.

11.4. A mellvédeket vagy a személyek vízbeesését megakadályozó egyéb szerkezeteket megfelelő állapotban kell tartani.

11.5. A mellvédeket kifolyónyílásokkal vagy egyéb szerkezetekkel kell ellátni úgy, hogy a víz gyorsan le tudjon folyni.

11.6. Rámpával kialakított tat-vonóhálós haláshajóknál a rámpa felső részét kapuval vagy más eszközzel kell lezárni úgy, hogy ott a magasság a mellvéddel vagy a csatlakozó egyéb szerkezettel azonos legyen, és ezáltal megvédje a munkavállalókat a rámpáról történő leesés veszélyétől.

11.7. A kapu vagy az egyéb alkalmazott eszköz - lehetőleg távirányítással - könnyen nyitható-csukható legyen, és az csak a háló kivetésekor vagy behúzásakor lehet nyitva.

12. A munkahelyek kialakítása

12.1. A munkaterületeket tisztán kell tartani, és amennyire lehet, megvédeni a tengertől, illetve megfelelő védelmet kell biztosítani a munkavállalók számára a hajón való elesés vagy a tengerbe esés ellen.

12.2. A kezelőterületeknek kellően nagy kiterjedésűnek kell lenniük mind a magasságot, mind az alapterületet tekintve.

12.3. Ha a gépeket a gépházból vezérlik, akkor e tevékenységet egy elkülönített térből kell végezni, amely hangszigetelt, el van választva a gépháztól, és oda történő belépés nélkül elérhető.

A parancsnoki híd területére ugyanezen szabályt kell alkalmazni.

12.4. A hálózó szerkezet vezérlőművét olyant területen kell elhelyezni, amely elegendő teret biztosít az akadálytalan munkavégzéshez.

Vészhelyzet esetére a hálózó berendezést megfelelő biztonsági szerkezettel, vészleállítóval is el kell látni.

12.5. A hálózó berendezés kezelőjének megfelelő módon látnia kell a berendezést, valamint az azzal dolgozó munkavállalókat.

Amennyiben a hálózó berendezést a hídról vezérlik, a kezelőnek akkor is jól kell látnia az azzal dolgozó munkavállalókat közvetlenül, vagy erre alkalmas berendezés segítségével.

12.6. A híd és a munkafedélzet között megbízható kommunikációs rendszernek kell működnie.

12.7. Állandó gondos megfigyelést kell biztosítani, és figyelmeztetni kell a munkavállalókat a viharos tenger közelítő veszélyére a halászati műveletek közben, vagy ha más munka folyik a fedélzeten.

12.8. A csupasz kötelekkel, vontatókötéllel és a berendezés mozgó részeivel való érintkezést védőberendezések felszerelésével minimálisra kell csökkenteni.

12.9. Az alábbi vezérlőberendezéseket kell felszerelni a mozgó tömegek számára, különösen a vonóhálós halászhajókon:

- a) a fenékhálókat rögzítő berendezések,
- b) a háló lengőmozgását ellenőrző berendezések.

13. Lakórészek, szociális létesítmények

13.1. Amennyiben a hajón lakórészek vannak, ezek kialakítása olyan legyen, hogy minimálisra csökkentse a zajt, a rezgéseket, a mozgás és gyorsulás hatását, valamint a hajó más részéről származó kellemetlen szagokat.

13.2. A lakórészben megfelelő világítást kell biztosítani.

13.3. Amennyiben a hajón hajókonyha és étkezőhelyiség van, ezeknek megfelelő méretűnek, jól megvilágítottak és könnyen tisztíthatóknak kell lenniük.

13.4. A munkavállalók részére hűtőszekrényeket vagy más, az élelmiszert alacsony hőmérsékleten tartó élelmiszertároló berendezést kell biztosítani.

13.5. Lakórészrel ellátott hajókon WC-t, mosdót, amennyiben lehetséges zuhanyozót kell biztosítani, és ezen helyiségeket megfelelően szellőztetni kell.

14. Elsősegély

Minden hajón olyan elsősegély-felszerelésnek kell rendelkezésre állnia, amely kielégíti a vonatkozó jogszabály követelményeit.

15. Külső hajólépcsők és kikötőhidak

Olyan külső hajólépcsőt, kikötőhidat vagy más hasonló olyan berendezést kell biztosítani, ami megfelelő és biztonságos hajóra szállást tesz lehetővé.

3. számú melléklet a 4/2001. (IX. 26.) SzCsM-EüM együttes rendelethez

Életmentő és túlélő felszerelések minimális biztonsági és munkavédelmi követelményei

A jelen mellékletben meghatározott követelmények érvényesek minden esetben, ahol a munkahely, tevékenység, a körülmények vagy a kockázatok jellege egy halászhajó fedélzetén azokat megköveteli.

1. A hajókon - figyelembe véve a fedélzeten tartózkodó személyek számát és azt a területet, ahol a hajó üzemel - megfelelő életmentő és túlélő felszerelést kell tartani, ideértve a munkavállalók vízből való mentésére szolgáló megfelelő eszközöket, valamint mentőrádiót, különösen egy vészhelyzeti helyzetjelző rádió jeladót, hidrosztatikus bekapcsoló szerkezettel.

2. Valamennyi életmentő és túlélő felszerelést üzemkész, azonnali használatra alkalmas állapotban, a megfelelő helyen kell tárolni, és ezeket rendszeres időközönként ellenőrizni kell.

A felszerelést a munkavállalóknak ellenőrizniük kell, mielőtt a hajó kifut a kikötőből, illetve az út során rendszeresen.

3. Minden munkavállalót megfelelő oktatásban kell részesíteni, és az esetleges vészhelyzetekre vonatkozóan utasításokkal kell ellátni.

4. Ha a hajón öt, illetve ennél több munkavállaló tartózkodik, valamennyiüket el kell látni egy létszámjegyzékkel, amely egyben a vészhelyzet esetén követendő utasításokat is tartalmazza.

5. A munkavállalók részére havonta túlélési gyakorlatokat kell tartani a kikötőben, illetve a tengeren.

Ezeknek a gyakorlatoknak biztosítaniuk kell, hogy a munkavállalók alaposan megértsék és begyakorolják azokat a feladatokat, amelyeket az összes életmentő és túlélő felszerelés kezelésével és működtetésével kapcsolatban el kell látniuk.

6. A munkavállalókat ki kell oktatni a hordozható rádiókészülék beállítására és üzemeltetésére, amennyiben ilyen készüléket a hajón rendszeresítettek.

4. számú melléklet a 4/2001. (IX. 26.) SzCsM-EüM együttes rendelethez

Az egyéni (személyi) védőeszközökre vonatkozó minimális biztonsági és munkavédelmi követelmények

A jelen mellékletben megadott követelmények érvényesek minden esetben, ahol a munkahely, tevékenység, a körülmények vagy a kockázatok jellege egy halászhajó fedélzetén azokat megköveteli.

1. Ahol a munkavállalók egészségét és biztonságát veszélyeztető kockázatokat a műszaki vagy a kollektív védelem eszközeivel nem lehet kiküszöbölni vagy kellő mértékben csökkenteni, ott részükre egyéni védőeszközt kell biztosítani.

2. A védőruhaként vagy a munkaruha felett viselt egyéni védőeszköznek jól láthatónak és a tengeri környezettel éles kontrasztot képező élénk színűnek kell lennie.
